ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
11 Ιουλίου 1985 *

Στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις 60 και 61/84,

που έχουν ως αντικείμενο αιτήσεις του Tribunal de grande instance του Παρισιού προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με τις οποίες το εν λόγω δικαστήριο, στο πλαίσιο των υποθέσεων που εκκρεμούν ενώπιον του παραπέμποντος δικαστηρίου μεταξύ, αφενός:

1) Cinéthèque SA, με έδρα το Παρίσι,

2) Glinwood Films Ltd, με έδρα το Λονδίνο,

3) Discophile Club de France, με έδρα το Παρίσι,

4) Téléfrance SA, με έδρα το Παρίσι,

και

Fédération nationale des cinémas français, με έδρα το Παρίσι (υπόθεση 60/84),

και, αφετέρου:

1) Éditions René Chateau SÀRL, με έδρα το Παρίσι,

2) Hollywood Boulevard Diffusion — Michel Fabre, με έδρα το Παρίσι,

3) SPRL-DGD, με έδρα το Charleroi (Βέλγιο),

και

Fédération nationale des cinémas français, με έδρα το Παρίσι (υπόθεση 61/84),

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

ζητεί την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των άρθρων 30, 34, 36 και 59 της Συνθήκης ΕΟΚ, προκειμένου το δικαστήριο αυτό να μπορέσει να κρίνει αν συμβιβάζονται με τα άρθρα αυτά ορισμένες διατάξεις της γαλλικής νομοθεσίας περί εκμεταλλεύσεως, υπό μορφή βιντεοκασέτας ή βιντεοδίσκου, ταινιών που προβάλλονται συγχρόνως στις αίθουσες κινηματογράφου,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο από τους Mackenzie Stuart, πρόεδρο, G. Bosco και O. Due, προέδρους τμήματος, P. Pescatore, T. Koopmans, U. Everling, K. Bahlmann, Y. Galmot και R. Joliet, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: Sir Gordon Slynn
γραμματέας: D. Louterman, υπάλληλος διοικήσεως

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις:

— της εταιρίας Téléfrance, προσφεύγουσας στην κύρια δίκη στην υπόθεση 60/84, εκπροσωπούμενης από τον J. P. Clement, δικηγόρο Παρισιού,

— των λοιπών προσφευγουσών εταιριών στις κύριες δίκες, εκπροσωπουμένων από τους J.-G. Bitoun και L.-E. Pettiti, δικηγόρους Παρισιού,

— της Fédération nationale des cinémas français, καθής στις κύριες δίκες, εκπροσωπούμενης από το δικηγόρο L. Bousquet,

— της γερμανικής κυβέρνησης, εκπροσωπούμενης από τον E. Röder,

— της γαλλικής κυβέρνησης, εκπροσωπούμενης από τον G. Guillaume, και

— της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους J. Delmoly, C.-D. Ehlermann και D. Jacob,

αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του, κατά τη συνεδρίαση της 20ής Μαρτίου 1985 ,

εκδίδει την ακόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

(Το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Με δύο Διατάξεις της 15ης Φεβρουαρίου 1984, οι οποίες περιήλθαν στο Δικαστήριο στις 7 Μαρτίου 1984, το Tribunal de Grande instance του Παρισιού υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, τρία προδικαστικά ερωτήματα, όμοια και στις δύο υποθέσεις, ως προς την ερμηνεία των άρθρων 30, 34, 36 και 59 της Συνθήκης, προκειμένου να κρίνει κατά πόσο η γαλλική νομοθεσία περί κυκλοφορίας των κινηματογραφικών έργων συμβιβάζεται με τις διατάξεις αυτές.

2 Το άρθρο 89 του γαλλικού νόμου 82-652 της 29ης Ιουλίου 1982, περί οπτικοακουστικής μεταδόσεως (JORF της 20ής Ιουλίου 1982, σ. 2431), ορίζει ότι κανένα κινηματογραφικό έργο που προβάλλεται στις αίθουσες κινηματογραφικών θεαμάτων δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο ταυτόχρονης εκμετάλλευσης υπό μορφή υποθεμάτων που προορίζονται για πώληση ή εκμίσθωση για ιδιωτική χρήση του κοινού, και συγκεκριμένα υπό μορφή βιντεοκασέτας ή βιντεοδίσκου, προτού παρέλθει χρονικό διάστημα έξι έως δεκαοκτώ μηνών, οριζόμενο με διάταγμα. Η διάταξη αυτή προβλέπει ότι το χρονικό διάστημα αρχίζει από τη χορήγηση της αδείας εκμεταλλεύσεως σε αίθουσα και ότι παρεκκλίσεις μπορούν να επιτραπούν υπό προϋποθέσεις που θα καθοριστούν με διάταγμα.

3 Με εκτελεστικό διάταγμα που εκδόθηκε στις 4 Ιανουαρίου 1983, το χρονικό διάστημα που προβλέπει ο νόμος ορίστηκε σε ένα έτος. Όπως αναφέρεται στις Διατάξεις περί παραπομπής, από το συνδυασμό της νομοθεσίας αυτής και των διατάξεων που είχαν θεσπιστεί προηγουμένως όσον αφορά τον προγραμματισμό των ταινιών στην τηλεόραση, προκύπτει ότι ισχύει χρονική κλιμάκωση των τρόπων κυκλοφορίας των ταινιών, με την ακόλουθη σειρά: πρώτα οι αίθουσες θεαμάτων, κατόπιν οι βιντεοκασέτες και οι βιντεοδίσκοι και, τέλος, η τηλεόραση. Οι Διατάξεις διευκρινίζουν ότι η ρύθμιση αυτή κάμπτεται με την ευχέρεια που παρέχεται στον Υπουργό Πολιτισμού να εγκρίνει παρεκκλίσεις από το χρονικό διάστημα του ενός έτους, κατόπιν γνωμοδοτήσεως επιτροπής συγκείμενης από οκτώ μέλη, δύο από τα οποία εκπροσωπούν τους παραγωγούς βιντεοκασετών και βιντεοδίσκων. Σύμφωνα με το εκτελεστικό διάταγμα, οι παρεκκλίσεις εγκρίνονται ανάλογα με τα αποτελέσματα της εμπορικής εκμετάλλευσης των κινηματογραφικών έργων στις αίθουσες.

4 Στην υπόθεση 60/84, η διαφορά στην κύρια δίκη αφορά την κυκλοφορία της ταινίας « Furyo » που παρήγαγε η συσταθείσα κατά το αγγλικό δίκαιο εταιρία Glinwood

Films Ltd, με έδρα το Λονδίνο. Η εταιρία αυτή παραχώρησε τη διανομή και αποκλειστική εκμετάλλευση της ταινίας αυτής σε αίθουσες κινηματογράφου στη γαλλική εταιρία AAA, το Μάρτιο του 1983. Η ταινία έλαβε άδεια προβολής σε αίθουσα, υπό την έννοια του άρθρου 89 του νόμου 82-652, στις 28 Ιουνίου 1983. Ένα μήνα αργότερα, η Glinwood παραχώρησε σε άλλη γαλλική εταιρία, τη Cinéthèque SA, άδεια αποκλειστικής κατασκευής και διαθέσεως στο εμπόριο βιντεοκασετών της ίδιας ταινίας από την 1η Οκτωβρίου 1983. Η άδεια αυτή ίσχυε για το έδαφος του Βελγίου, της Γαλλίας και της Ελβετίας. Η Cinéthèque ανέλαβε την υποχρέωση να καταβάλει στην Glinwood δικαιώματα 500 000 γαλλικών φράγκων. Πράγματι, η Cinéthèque, αφού έλαβε και την άδεια της εταιρίας AAA, άρχισε, από τη συμφωνηθείσα ημερομηνία, να κατασκευάζει και να διαθέτει στο εμπόριο την κασέτα της ταινίας. Τον Οκτώβριο του 1983, παρουσιάστηκαν εμπόδια στην άσκηση των δραστηριοτήτων αυτών, λόγω της εκδόσεως Διατάξεως επί αιτήσεως λήψεως ασφαλιστικών μέτρων, με την οποία επιτράπηκε στη Fédération nationale des cinémas français, κατόπιν αιτήσεώς της, να προβεί στην κατάσχεση όλων των υποθεμάτων βίντεο της ταινίας « Furyo », τα οποία διέθετε στο εμπόριο η Cinéthèque και πωλούσαν στο κοινό μεταπωλητές και λιανοπωλητές. Η Cinéthèque και η Glinwood προσέφυγαν στο Tribunal de grande instance του Παρισιού και ζήτησαν να αρθούν τα ληφθέντα μέτρα και να αναγνωριστεί ότι οι διατάξεις του άρθρου 89 του νόμου 82-652 και του εκτελεστικού διατάγματος της 4ης Ιανουαρίου 1983 αντιβαίνουν στα άρθρα 30 έως 36 και 59 της Συνθήκης ΕΟΚ.

5 Στην υπόθεση 61/84, η διαφορά στην κύρια δίκη αφορά την κυκλοφορία της ταινίας « Le Marginal » που παρήγαγαν δύο γαλλικές εταιρίες, η Cérito Films και η Films Ariane. Οι εταιρίες αυτές ανέθεσαν στη γαλλική εταιρία Éditions René Chateau SARL, την έκδοση, εκμετάλλευση και διανομή της ταινίας αυτής σε βιντεοκασέτες, από τις 15 Ιανουαρίου 1984 το αργότερο, έναντι ποσού 1,5 εκατομμυρίου φράγκων, πλέον δικαιωμάτων 20 % επί των πωλήσεων πέραν των 20 000 βιντεοκασετών. Η σύμβαση αυτή ίσχυε για το έδαφος του Βελγίου, της Γαλλίας, του Λουξεμβούργου και της Ελβετίας. Στις 27 Οκτωβρίου 1983 η ταινία προβλήθηκε κατ' αποκλειστικότητα στις τρεις αίθουσες κινηματογράφου που διαθέτει στο Παρίσι η εταιρία Hollywood Boulevard Diffusion — Michel Fabre. Η άδεια προβολής της ταινίας δόθηκε κατά την ίδια ημερομηνία. Εντούτοις, στις 20 Δεκεμβρίου 1983 η Cérito έδωσε την άδεια στην Éditions René Chateau να διαθέσει στο εμπόριο τη βιντεοκασέτα της ταινίας το συντομότερο δυνατό, λόγω του ότι υπήρχαν, στη Γαλλία, πειρατικές κασέτες της ταινίας αυτής. Από τότε η René Chateau άρχισε πράγματι να εκμεταλλεύεται την κασέτα της ταινίας σε συνεργασία με τη Hollywood Boulevard. Κατόπιν αιτήσεως λήψεως ασφαλιστικών μέτρων που υπέβαλε η Fédération nationale des cinémas français, με Διάταξη της 27ης Δεκεμβρίου 1983 απαγορεύτηκε επί χρηματική ποινή στις δύο εταιρίες να διαθέτουν την ταινία υπό μορφή υποθεμάτων βίντεο προοριζομένων για πώληση ή εκμίσθωση για ιδιωτική χρήση του κοινού. Οι Éditions René Chateau και η Hollywood Boulevard

προσέφυγαν στο Tribunal de grance instance του Παρισιού και ζήτησαν να αρθούν τα ληφθέντα μέτρα και να αναγνωριστεί ότι οι διατάξεις του άρθρου 89 του νόμου 82-652 και του εκτελεστικού διατάγματος της 4ης Ιανουαρίου 1983 αντιβαίνουν στα άρθρα 30 έως 36 και 59 της Συνθήκης ΕΟΚ.

6 Προκειμένου, ακριβώς, να επιλύσει τα ζητήματα αυτά, το Tribunal de grande instance του Παρισιού υπέβαλε στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο των δύο αυτών υποθέσεων, τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

« 1) Συμβιβάζονται με τις διατάξεις των άρθρων 30 και 34 της Συνθήκης της Ρώμης περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων οι διατάξεις του άρθρου 89 του γαλλικού νόμου της 29ης Ιουλίου 1982, τις οποίες συμπλήρωσε το διάταγμα της 4ης Ιανουαρίου 1983, και οι οποίες ρυθμίζουν την κυκλοφορία κινηματογραφικών έργων, θεσπίζοντας τη μετάβαση από τον ένα τρόπο κυκλοφορίας στον άλλο με την απαγόρευση της σύγχρονης εκμετάλλευσης έργων στις αίθουσες κινηματογράφου και υπό μορφή βιντεοκασέτας επί ένα έτος, εκτός αν επιτραπεί παρέκκλιση;

2) Οι ίδιες αυτές διατάξεις του εσωτερικού δικαίου συμβιβάζονται με τις διατάξεις του άρθρου 59 της Συνθήκης της Ρώμης περί ελεύθερης παροχής υπηρεσιών;

3) Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως σε ένα από τα δύο πρώτα αυτά ερωτήματα, η ρύθμιση που προβλέπεται από το άρθρο 89 του νόμου της 29ης Ιουλίου 1982 και το διάταγμα της 4ης Ιανουαρίου 1983 συμβιβάζεται με τις διατάξεις του άρθρου 36 της Συνθήκης της Ρώμης που προβλέπει παρεκκλίσεις από τα άρθρα 30 και 34 της ίδιας Συνθήκης; »

7 Με τα ερωτήματα αυτά, το εθνικό δικαστήριο ζητεί να πληροφορηθεί πώς πρέπει να ερμηνεύσει τα άρθρα 30, 34, 36 και 59 της Συνθήκης προκειμένου να κρίνει αν συμβιβάζεται με τις διατάξεις αυτές η εθνική νομοθεσία, η οποία ρυθμίζει την κυκλοφορία κινηματογραφικών έργων θεσπίζοντας χρονική κλιμάκωση για τη μετάβαση από τον ένα τρόπο κυκλοφορίας στον άλλο και η οποία συνίσταται στην απαγόρευση της εκμετάλλευσης, επί ένα έτος, των ταινιών με ταυτόχρονη προβολή τους στις αίθουσες κινηματογράφου και διάθεση βιντεοκασετών.

8 Πρέπει, καταρχάς, να εξεταστεί αν είναι κρίσιμες οι διατάξεις της Συνθήκης περί της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, ειδικότερα δε οι διατάξεις του άρθρου 59, προκειμένου να κριθεί κατά πόσο μια τέτοια εθνική νομοθεσία συμβιβάζεται με το κοινοτικό δίκαιο.

9 Το κινηματογραφικό έργο ανήκει στην κατηγορία των καλλιτεχνικών έργων που μπορούν να διαδοθούν στο κοινό είτε άμεσα, όπως στην περίπτωση της μετάδοσης της ταινίας από την τηλεόραση ή της προβολής της σε αίθουσα, είτε έμμεσα, υπό μορφή υλικών υποθεμάτων όπως οι βιντεοκασέτες. Στη δεύτερη αυτή περίπτωση, η διάδοση στο κοινό συμπίπτει με τη θέση του υλικού υποθέματος του έργου σε κυκλοφορία.

10 Η διάταξη του γαλλικού νόμου, η οποία προκάλεσε τη γένεση των διαφορών στις δύο κύριες δίκες, απαγορεύει « την εκμετάλλευση » κινηματογραφικών έργων υπό μορφή υποθεμάτων, και ειδικότερα βιντεοκασετών. Είναι, επομένως, δυνατό να τεθεί το ζήτημα αν η απαγόρευση αυτή, μολονότι δεν ισχύει στην απλή χορήγηση αδείας εκμεταλλεύσεως, όταν δεν επακολουθεί αμέσως η κατασκευή των επίμαχων βιντεοκασετών, καλύπτει, εντούτοις, την παραγγελια κατασκευής των προϊόντων αυτών. Τονίζεται, σχετικά, ότι δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ως « υπηρεσίες », υπό την έννοια της Συνθήκης, οι εργασίες κατασκευής βιντεοκασετών, εφόσον οι παροχές του κατασκευαστή των προϊόντων αυτών συνίστανται άμεσα στην κατασκευή υλικού αντικειμένου το οποίο, εξάλλου, εμπίπτει σε κλάση του κοινού δασμολογίου (κλάση 37.07). Πράγματι, κατά το άρθρο 60 της Συνθήκης, ως υπηρεσίες νοούνται οι παροχές που προσφέρονται αντί αμοιβής « εφόσον δεν διέπονται από τις διατάξεις τις σχετικές με την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων ».

11 Από τις σκέψεις αυτές συνάγεται ότι τα ζητήματα που θέτει το εθνικό δικαστήριο πρέπει να εξεταστούν μόνο υπό το πρίσμα των άρθρων 30 έως 36 της Συνθήκης.

12 Οι διάδικοι εστίασαν τα επιχειρήματά τους στο θέμα της επίπτωσης που έχει η εν λόγω εθνική νομοθεσία στις εισαγωγές βιντεοκασετών και στη διάθεση στο εμπόριο εισαγόμενων στο εθνικό έδαφος βιντεοκασετών. Η γαλλική κυβέρνηση δήλωσε ότι η απαγόρευση που προβλέπει ο γαλλικός νόμος δεν εκτείνεται και στην εξαγωγή βιντεοκασετών, δεδομένου ότι ο ίδιος ο σκοπός του νόμου δεν παραβλάπτεται όταν οι βιντεοκασέτες ταινιών που προβάλλονται σε αίθουσες στο γαλλικό έδαφος εξάγονται προς άλλα κράτη μέλη. Αν το εθνικό δικαστήριο είχε επιτρέψει, σε μια από τις υποθέσεις στις κύριες δίκες, την κατάσχεση βιντεοκασετών προοριζομένων για εξαγωγή, θα είχε προβεί, κατά την άποψη της γαλλικής κυβέρνησης, σε εσφαλμένη εφαρμογή του νόμου. Η γαλλική κυβέρνηση υπενθυμίζει σχετικά ότι ο νόμος αυτός θεσπίστηκε πρόσφατα.

13 Υπό τις συνθήκες αυτές, η εξέταση της επίμαχης εθνικής νομοθεσίας θα πρέπει να περιοριστεί στη διερεύνηση των επιπτώσεων που μπορεί να έχει η νομοθεσία αυτή στην εισαγωγή βιντεοκασετών και τη διάθεση εισαγομένων βιντεοκασετών στο εμπόριο.

14 Οι προσφεύγουσες και παρεμβαίνουσες στις κύριες δίκες εταιρίες, δηλαδή η Cinéthèque και η Glinwood Films, οι Éditions René Chateau και η Hollywood Boulevard, η Téléfrance SA και η εταιρία Discophile Club de France, υπογραμμίζουν σχετικά ότι νομοθεσίες όπως η ισχύουσα στη Γαλλία, έχουν ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του ενδοκοινοτικού εμπορίου, δεδομένου ότι η εφαρμογή τους εμποδίζει ορισμένα προϊόντα να διατίθενται προς πώληση στο εθνικό έδαφος, ακόμα και όταν τα προϊόντα αυτά μπορούν να κυκλοφορούν ελεύθερα σε άλλα κράτη μέλη. Το εμπόδιο αυτό δεν μπορεί να δικαιολογηθεί, βάσει του άρθρου 36 της Συνθήκης, για λόγους προστασίας της βιομηχανικής και εμπορικής ιδιοκτησίας και, ειδικότερα, του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας, δεδομένου ότι εκείνος που εμποδίζεται από τη νομοθεσία αυτή να ασκήσει τις εξουσίες που του παρέχει το δικαίωμα αυτό, είναι ακριβώς ο δικαιούχος του δικαιώματος πνευματικής ιδιοκτησίας επί κινηματογραφικών έργων.

15 Η καθής στην κύρια δίκη, Fédération nationale des cinémas français, υποστηρίζει ότι η εν λόγω ρύθμιση ισχύει αδιακρίτως για τα εισαγόμενα προϊόντα και για τα εγχώρια προϊόντα, ότι θεσπίστηκε ελλείψει κοινοτικής νομοθεσίας σε έναν τομέα ο οποίος ανήκει στην αποκλειστική αρμοδιότητα των κρατών μελών, και ότι δικαιολογείται από επιτακτικούς λόγους γενικού συμφέροντος. Πράγματι, η ρύθμιση αποβλέπει στην προστασία του κινηματογράφου ως μέσου πολιτιστικής εκφράσεως, η προστασία δε αυτή είναι απαραίτητη, αν ληφθεί υπόψη η ταχύρρυθμη ανάπτυξη άλλων μέσων κυκλοφορίας των ταινιών.

16 Η γαλλική κυβέρνηση, η οποία υποστηρίζει ανάλογη άποψη, παρατηρεί ότι η επίμαχη ρύθμιση αποτελεί τμήμα σειράς μέτρων που αποβλέπουν στη θέσπιση χρονολογικής ακολουθίας μεταξύ των διαφόρων τρόπων εκμεταλλεύσεως των κινηματογραφικών έργων, προκειμένου να εξασφαλιστεί προτεραιότητα στην εκμετάλλευση ταινιών σε αίθουσες κινηματογράφου. Για την εκμετάλλευση από την τηλεόραση είχαν ήδη θεσπιστεί, στη Γαλλία, κανόνες οι οποίοι επιβάλλουν στις εθνικές εταιρίες τηλεοράσεως ορισμένους όρους, το δε άρθρο 89 του νόμου 82-652 απέβλεπε στην εφαρμογή του ίδιου συστήματος στην εκμετάλλευση με βίντεο, επιβάλλοντας, εξάλλου, μικρότερο χρονικό διάστημα. Τα μέτρα αυτά είναι απαραίτητα προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνέχιση της δημιουργίας κινηματογραφικών έργων, δεδομένου ότι το κύριο μέρος των εσόδων (80 %) προέρχεται από την εκμετάλλευση στις αίθουσες, ενώ τα έσοδα που προέρχονται από άλλες μορφές εκμεταλλεύσεως είναι πολύ πενιχρά. Επομένως, η προβολή των ταινιών σε αίθουσες αποτελεί ουσιαστική προϋπόθεση για την πραγματοποίηση εσόδων από τις κινηματογραφικές δραστηριότητες και, κατά συνέπεια, γι' αυτή καθαυτή την παραγωγή ταινιών.

17 Η γαλλική κυβέρνηση προσθέτει ότι θα μπορούσαν οι δικαιούχοι δικαιωμάτων επί ταινιών να έχουν αναλάβει να καθυστερούν την εκμετάλλευση υπό μορφή υποθεμάτων βίντεο, με το να προβλέπουν, στις συμβάσεις που συνάπτουν, την τήρηση προθεσμιών. Εντούτοις, με ένα τέτοιο σύστημα αυτορυθμίσεως, δεν θα ήταν δυνατό να ληφθούν υπόψη η αυξανόμενη ισχύς της βιομηχανίας προϊόντων βίντεο και ο κίνδυνος να επικρατήσει τέτοια έλλειψη ισορροπίας στις συμβατικές σχέσεις, ώστε οι συμβάσεις να μην μπορούν πλέον να διαδραματίσουν ρυθμιστικό ρόλο.

18 Η Επιτροπή παρατηρεί ότι η επίμαχη εθνική ρύθμιση, με το να απαγορεύει τη διάθεση στο εμπόριο, επί ένα έτος, βιντεοκασετών οι οποίες αναπαράγουν κινηματογραφικά έργα που προβάλλονται σε αίθουσες θεαμάτων, καταλήγει αναμφισβήτητα στο να παρεμποδίζει την εισαγωγή υποθεμάτων βίντεο, τα οποία έχουν νόμιμα κατασκευαστεί και διατεθεί στο εμπόριο σε άλλο κράτος μέλος, ή βρίσκονται σε ελεύθερη κυκλοφορία στο κράτος αυτό. Η παρατήρηση αυτή ισχύει ακόμα και ενόψει της δυνατότητας εγκρίσεως παρεκκλίσεων, βάσει του προαναφερθέντος διατάγματος της 4ης Ιανουαρίου 1983. Η Επιτροπή υποστηρίζει, εντούτοις, ότι ορισμένα εμπόδια στην ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων μπορούν να θεωρηθούν νόμιμα για λόγους πολιτιστικής φύσεως, υπό τον όρο ότι οι εν λόγω περιορισμοί ισχύουν αδιακρίτως για τα εγχώρια και τα εισαγόμενα προϊόντα, είναι ενδεδειγμένοι για την επίτευξη του επιδιωκόμενου πολιτιστικού σκοπού και αποτελούν το μέσο που παρεμποδίζει λιγότερο το ενδοκοινοτικό εμπόριο.

19 Κατόπιν αιτήσεως του Δικαστηρίου, η Επιτροπή παρέσχε πληροφορίες όσον αφορά την κατάσταση στα άλλα κράτη μέλη. Δεν υφίσταται στα άλλα κράτη μέλη νομοθεσία ανάλογη με την επίμαχη γαλλική ρύθμιση. Στα περισσότερα κράτη μέλη, οι επαγγελματικοί κύκλοι έχουν συνάψει συμφωνίες, διαφορετικής εκτάσεως, οι οποίες αφορούν το χρονικό διάστημα που πρέπει να παρέλθει, μετά την προβολή των κινηματογραφικών έργων σε αίθουσες, για να μπορούν τα έργα αυτά να διατεθούν υπό μορφή βιντεοκασέτας: το χρονικό αυτό διάστημα ποικίλλει από τρείς έως δώδεκα μήνες, αλλά στις περισσότερες περιπτώσεις είναι έξι μηνών. Στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και τη Δανία, οι ταινίες που λαμβάνουν ορισμένες επιχορηγήσεις δεν μπορούν, σύμφωνα με οδηγίες που έχουν εκδώσει οι φορείς που χορηγούν την ενίσχυση αυτή, να διατεθούν στο εμπόριο υπό μορφή βιντεοκασέτας, προτού παρέλθει χρονικό διάστημα έξι μηνών και ενός έτους αντίστοιχα, από την ημερομηνία της πρώτης προβολής στις αίθουσες κινηματογράφου της χώρας.

20 Ενόψει των διαφόρων αυτών πληροφοριών, πρέπει, πρώτον, να παρατηρηθεί ότι η εθνική ρύθμιση που αφορούν οι υποθέσεις στις κύριες δίκες αποτελεί τμήμα μιας κατηγορίας διατάξεων που ισχύουν στα περισσότερα κράτη μέλη, υπό μορφή συμβά-

σεων, διοικητικών διατάξεων ή νόμων και με διαφορετικό πεδίο εφαρμογής, οι οποίες όμως έχουν όλες ως σκοπό να καθυστερήσουν τη διάδοση των ταινιών με βιντεοκασέτες τους πρώτους μήνες της προβολής τους σε αίθουσες κινηματογράφου, προκειμένου να προστατευθεί η εκμετάλλευση σε αίθουσες, η οποία κρίνεται ουσιώδης όσον αφορά τα έσοδα της κινηματογραφικής παραγωγής, έναντι της εκμεταλλεύσεως με βιντεοκασέτες. Παρατηρείται, δεύτερον, ότι, κατά τη Συνθήκη, εναπόκειται, καταρχήν, στα κράτη μέλη να κρίνουν την ανάγκη θεσπίσεως ενός τέτοιου συστήματος, τη μορφή που θα πρέπει να έχει το σύστημα αυτό, καθώς και τις προθεσμίες που θα πρέπει ενδεχομένως να επιβληθούν.

21 Ως προς το θέμα αυτό, πρέπει να παρατηρηθεί ότι τα συστήματα αυτά, όταν ισχύουν αδιακρίτως για τις βιντεοκασέτες που κατασκευάζονται στο εθνικό έδαφος ή τις εισαγόμενες βιντεοκασέτες, δεν έχουν ως αντικείμενο τη ρύθμιση των ρευμάτων συναλλαγών· δεν έχουν ως αποτέλεσμα να ευνοείται η εθνική παραγωγή σε σχέση με την παραγωγή των άλλων κρατών μελών, αλλά να ενθαρρύνεται αυτή καθαυτή η κινηματογραφική παραγωγή.

22 Ωστόσο, η εφαρμογή ενός τέτοιου συστήματος μπορεί να παρεμβάλει εμπόδια στο ενδοκοινοτικό εμπόριο βιντεοκασετών, λόγω των διαφορών που υπάρχουν μεταξύ των συστημάτων που εφαρμόζονται στα διάφορα κράτη μέλη και μεταξύ των συνθηκών υπό τις οποίες τα κινηματογραφικά έργα προβάλλονται, στα κράτη αυτά, στις αίθουσες κινηματογράφου. Υπό τις συνθήκες αυτές, η απαγόρευση εκμεταλλεύσεως που προβλέπει το σύστημα αυτό δεν συμβιβάζεται με την αρχή της ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων που προβλέπει η Συνθήκη, παρά μόνο υπό τον όρο ότι τα εμπόδια, τα οποία ενδεχομένως προκαλεί η απαγόρευση αυτή στο ενδοκοινοτικό εμπόριο, δεν υπερβαίνουν το μέτρο που είναι αναγκαίο για την επίτευξη του σκοπού τον οποίο επιδιώκουν, ο σκοπός δε αυτός να δικαιολογείται ενόψει του κοινοτικού δικαίου.

23 Δεν μπορεί να μη θεωρηθεί δικαιολογημένο, υπό την έννοια αυτή, ένα εθνικό σύστημα, το οποίο, προκειμένου να ενθαρρύνει τη δημιουργία κινηματογραφικών έργων αδιακρίτως καταγωγής, επιδιώκει να εξασφαλίσει ότι η κυκλοφορία των έργων αυτών θα πραγματοποιείται αρχικά και επί περιορισμένο χρονικό διάστημα, κατά προτεραιότητα, με προβολή στις αίθουσες κινηματογράφου.

24 Επομένως, στα ερωτήματα που υποβλήθηκαν προσήκει η απάντηση ότι το άρθρο 30 της Συνθήκης πρέπει να ερμηνεύεται υπό την έννοια ότι δεν εφαρμόζεται στις εθνικές νομοθεσίες που ρυθμίζουν την κυκλοφορία των κινηματογραφικών έργων θεσπίζοντας χρονική κλιμάκωση για τη μετάβαση από τον ένα τρόπο διανομής στον άλλο διά της απαγορεύσεως της ταυτόχρονης εκμετάλλευσής τους, επί περιορισμένο χρονικό διάστημα, με προβολή των έργων σε αίθουσες κινηματογράφου και με κυκλοφορία βι-

ντεοκασετών, όταν η απαγόρευση αυτή ισχύει αδιακρίτως για τις βιντεοκασέτες που κατασκευάζονται στο εθνικό έδαφος ή τις εισαγόμενες, και όταν τα ενδεχόμενα εμπόδια που μπορεί να προκαλέσει η εφαρμογή της απαγόρευσης αυτής στο ενδοκοινοτικό εμπόριο δεν υπερβαίνουν το μέτρο που είναι αναγκαίο προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι, αρχικά επί ορισμένο χρονικό διάστημα, η εκμετάλλευση των κινηματογραφικών έργων οποιασδήποτε καταγωγής στις αίθουσες θα έχει προτεραιότητα έναντι των άλλων μέσων κυκλοφορίας.

25 Οι προσφεύγουσες και οι παρεμβαίνουσες στις κύριες δίκες εταιρίες έθιξαν ακόμα το ζήτημα μήπως το άρθρο 89 του γαλλικού νόμου περί οπτικοακουστικής μεταδόσεως παραβιάζει την ελευθερία εκφράσεως που αναγνωρίζεται από το άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών και αντιβαίνει, για το λόγο αυτό, στο κοινοτικό δίκαιο.

26 Το Δικαστήριο έχει μεν την υποχρέωση να εξασφαλίζει το σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων στο συγκεκριμένο τομέα του κοινοτικού δικαίου, δεν έχει, όμως, αρμοδιότητα να εξετάζει αν συμφωνούν με την Ευρωπαϊκή Σύμβαση οι εθνικοί νόμοι οι οποίοι, όπως εν προκειμένω, εμπίπτουν σε πεδίο κρίσεως του εθνικού νομοθέτη.

Επί των δικαστικών εξόδων

27 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η γερμανική και η γαλλική κυβέρνηση καθώς και η Επιτροπή, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει έναντι των διαδίκων στις κύριες δίκες το χαρακτήρα παρεμπίπτοντος, που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε, με Διατάξεις της 15ης Φεβρουαρίου 1984, το Tribunal de grande instance του Παρισιού, αποφαίνεται:

Το άρθρο 30 της Συνθήκης δεν εφαρμόζεται στις εθνικές νομοθεσίες που ρυθμίζουν την κυκλοφορία των κινηματογραφικών έργων θεσπίζοντας χρονική κλιμάκωση για τη μετάβαση από τον ένα τρόπο διανομής στον άλλο, διά της απαγορεύσεως της ταυτόχρονης εκμετάλλευσής τους, επί περιορισμένο χρονικό διάστημα, με προβολή των έργων σε αίθουσες κινηματογράφου και με κυκλοφορία βιντεοκασετών, όταν η απαγόρευση αυτή ισχύει αδιακρίτως για τις βιντεοκασέτες που κατασκευάζονται στο εθνικό έδαφος ή τις εισαγόμενες, και όταν τα ενδεχόμενα εμπόδια που μπορεί να προκαλέσει η εφαρμογή της απαγόρευσης αυτής στο ενδοκοινοτικό εμπόριο δεν υπερβαίνουν το μέτρο που είναι αναγκαίο προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι, αρχικά επί ορισμένο χρονικό διάστημα, η εκμετάλλευση των κινηματογραφικών έργων οιασδήποτε καταγωγής στις αίθουσες θα έχει προτεραιότητα έναντι των άλλων μέσων κυκλοφορίας.

Mackenzie Stuart Bosco Due Pescatore

Koopmans Everling Bahlmann Galmot Joliet

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 11 Ιουλίου 1985.

Ο γραμματέας

P. Heim

Ο πρόεδρος

A. J. Mackenzie Stuart